

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 876/2021
26.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Енике Вег, адвокат из ..., против туженог АП Војводина – Покрајинска влада из Новог Сада, кога заступа Покрајинско јавно правобранилаштво из Новог Сада, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1743/20 од 25.11.2020. године, у седници одржаној 26.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1743/20 од 25.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1743/20 од 25. новембра 2020. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 513/2019 од 29. јануара 2020. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је у периоду од 27.07.2015. године па до 30.05.2016. године, фактички обављао функцију директора Јавне установе „Војвођанска академија наука, уметности и културе“ на основу решења о именовању за директора ове јавне установе од 27. јула 2015. године, те да је засновао радни однос са туженим почев од 27.07.2015. године и да се обавезе тужени да тужиоцу за наведени период призна сва права у радном односу и из радног односа и да га тужени пријави на обавезно социјално осигурање код надлежних органа тог осигурања, да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име накнаде штете по основу неисплаћених зарада за период од 01.08.2015. године па до 01.05.2016. године износ од 883.820,04 динара и износ од 154.608,28 динара на име затезне законске камате обрачунате до 30.06.2017. године, што све укупно износи 1.038.428,32 динара са затезном каматом, почев од 30.06.2017. године и да на главницу у износу од 883.820,04 динара плати тужиоцу припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање. Одбијен је у захтеву којим је тражио да се обавезе тужени да исплати на име трошкова превоза за период од августа 2015. па до маја 2016. године износ од 17.572,50 динара, са обрачунатом законском затезном каматом и да се тужени обавезе да на име уплаћених обавезних такси овера и осталих сталних трошкова плати 18.055,00 динара, са законском затезном каматом на појединачне износе почев од дана уплате па до коначне исплате. Тужилац је одбијен и у захтеву којим је тражио да се

обавеже тужени да му на име плаћених телефонских рачуна за коришћење мобилних телефона у службене сврхе исплати износ од 28.537,78 динара, са законском затезном каматом на појединачне износе од доспећа па до исплате, те да се обавеже тужени да му на име јубиларне награде за 20 година рада исплати 196.404,45 динара са обрачунатом законском затезном каматом као и трошкове целокупног поступка.

Против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1743/20 од 25.11.2020. године, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у складу са одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка које могу бити ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Тужилац, на основу одлуке о оснивању Јавне установе „Војвођанска академија наука, уметности и културе“ (ВАНУК), коју је донела Скупштина АПВ 07.07.2015. године и решења Покрајинске Владе од 27.07.2015. године којом је именован за директора ВАНУК-а, тражи да му се од момента именовања на место директора дана 27.07.2015. године па све до 30.05.2016. године (када је поднео оставку) исплате зараде, припадајући доприноси, путни трошкови, плаћене таксе и остали стални трошкови који су предузети програмом рада ВАНУК-а од јула 2015. године, па до 30.05.2016. године, а затим у вези регистрације код Привредног суда у Новом Саду да му се плате рачуни за коришћење мобилног телефона у службене сврхе и јубиларна награда, све то у износима које је определио у тужбеном захтеву.

У поступку је утврђено да Јавна установа „Војвођанска академија наука, уметности и културе“, никада није регистрована нити је почела са радом, тако да тужилац никад и није званично ступио на дужност директора установе. Затим је утврђено да не постоји уговор о раду нити било који други акт којим би се регулисала тужиочева права из радног односа. На седници одржаној 27.07.2015. године Покрајинска Влада је донела решење којим је именovala председника ВАНУК-а и чланове управног одбора и решење којим је именovala председника и чланове надзорног одбора. На седници од 26.08.2015. године донето је решење о давању сагласности на статут ВАНУК-а који је донет 24.08.2015. године.

Уставни суд Републике Србије је одлуком IУо-314/2015 од 22.05.2017. године утврдио да одлука Скупштине АПВ о оснивању јавне установе Национала Војвођанска Академија наука и уметности и културе („Службени лист АПВ“ број 29/15) није у сагласности са Уставом и законом. Сходно томе у Привредном суду у Новом Саду није ни извршена регистрација назначене установе. Према Покрајинској уредби о максималном броју запослених у систему АПВ за 2015. годину и према Програму ВАНУК-а планирана су средства за плате запослених од 1.771.094,00 динара из текуће буџетске резерве и за трошкове превоза 40.000,00 динара, а у висини реалне цене маркице.

Нижестепени судови налазе да иако је тужилац предузимао радње регистрације јавне установе ВАНУК-а, те радње не могу представљати рад са карактеристикама радног односа. Давање интервјуа, присуства разним састанцима, разговори, преговори са покрајинским институцијама, а да се не може утврдити на коју тему је тужилац истима присуствовао и водио разговоре, такође се не може сматрати радом са карактеристикама радног односа. ВАНУК никада није био регистрован, па планирана средства из текуће буџетске резерве Покрајинске Владе за запослене и друге накнаде нису се могле ни реализовати. Тужилац је без икаквог основа извршио лично плаћање око регистрације ВАНУК-а, али за то није имао овлашћење нити налоге за такву врсту плаћања. Стога је тужбени захтев оцењен као неоснован.

Овакав закључак нижестепених судова је правилан.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови правилно поступили када су одбили тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је у периоду од 27.07.2015. године па до 30.05.2016. године засновао радни однос са туженим почев од 27.07.2015. године, те да се обавезе тужени да тужиоцу у наведеном периоду призна сва права у радном односу и из радног односа. Да би се могло удовољити оваквом тужбеном захтеву било је неопходно да буде извршена регистрација установе, за коју је тужилац именован као директор, што није учињено и да се закључи уговор о раду, а што све није реализовано. Стога тужилац нема ни право на наплату јубиларне награде у висини од 196.404,45 динара, јер право на исплату јубиларне награде подразумева постојање радног односа и обављање посла легално закљученог сходно одредбама уговора о раду у смислу члана 30. и члана 120. Закона о раду, што у овом случају не стоји. Зато су нижестепени судови правилно закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован. У погледу преосталог дела захтева, имајући у виду чињеницу да Покрајинска академија наука није била регистрована при Привредном суду, не може се сматрати да, иако је постојало решење покрајинске владе о именовању тужиоца на место директора, да је тужилац засновао радни однос. Закон о раду, а ни други пропис не познаје фактички радни однос да би тужилац по том основу остварио тражена права – у виду исплате зараде. Сходно томе, и друге трошкове које је тужилац имао не може захтевати јер је исти узроковао самостално, а на те предузете радње није био обавезан. Својим самопредузетим радњама тужилац је узроковао себи трошкове, а што није био у обавези да учини.

Чињеница да је покрајинска влада предвидела средства за посебну намену (за зараду, превоз и друге трошкове), није од значаја јер Академија као институција није била оформљена (регистрована при Привредном суду), па само именовање тужиоца за председника Академије од стране покрајинске владе није могло да да легитимитет статуса радног односа тужиоцу при Академији у оснивању, а тиме ни основ за потраживање тражених износа. Ово и из разлога што ако је одлуком Уставног суда утврђено да неки акт није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не може се обратити суду тужбом за накнаду штете пре него што покуша да отклони штетне последице неуставности и (или) неуставности касираног општег акта изменом појединачног акта од стране његовог подносиоца, а уколико то није могуће – подношењем захтева Уставном суду да својом одлуком одреди други начин отклањања

штетних последица (утврђивањем права на накнаду штете, повраћај у пређашње стање или на други начин) - (правно схватање утврђено на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 17.12.2021. године).

Из свега изнетог произилази да су ревизијски наводи тужиоца неосновани па је Врховни касациони суд на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић